

סגור חלון

שיניים ישרות, שיטה עקומה: כמה עולה יישור שיניים לילדים?

4 מכל 10 ילדים זקוק ליישור שיניים, וההורים מוציאים 12-15 אלף שקל על כל ילד ■ אלא שבדיקת "גלובס" מגלה כי חלק גדול מהרופאים שמספקים את הטיפול כלל אינם אורתודנטים מומחים

ספיר פרץ-זילברמן 9/7/15

ילדכם זקוק ליישור שיניים? סביר להניח שקופת-החולים או חברת הביטוח שלכם תפנה אתכם לרופא שיניים שאינו מומחה לאורתודנטיה (יישור שיניים ולסתות).

למה? התשובה טמונה בדוח מבקר המדינה האחרון על אגף בריאות השן במשרד הבריאות. על-פי הדוח, בישראל פועלים (נכון ליולי 2014) 189 אורתודנטים מומחים בלבד בכל הארץ, מתוך 1,045 מומחים בסך-הכול בכל מקצועות רפואת השיניים (ראו טבלה).

מספר מקבלי תואר מומחה על פי תחום התמחות

תחום התמחות	2009	2010	2011	2012	2013	סה"כ
אורתודנטיה	3	9	3	2	7	24
רפואת שיניים לילדים	7	4	4	4	9	28
אנדודנטיה	6	1	4	5	8	24
פריודנטיה	6	4	5	5	4	24
כירורגית פה ולסתות	3	14	3	5	9	34
רפואת שיניים ציבורית	1	-	2	1	2	6
רפואת הפה	7	2	2	3	2	16
שיקום הפה	5	5	6	6	4	26
פתולוגיה אורלית	1	-	-	-	1	2
שיקום פנים ולסתות	1	-	-	-	-	1
סה"כ מומחים	40	39	29	31	46	185

על המציאות הדלילה והעגומה הזו ניתן ללמוד גם מהנתון הבא: מספר מקבלי תואר מומחה באורתודנטיה עמד בין השנים 2009-2013 על 24 רופאים בסך-הכול (ראו טבלה).

מומחים ברפואת שיניים לפי תחומי התמחות - תמונת מצב

אורתודנטיה	189
טיפולי שורש	107
כירורגיית פה ולסתות	164
מחלות חניכיים	132
פתולוגיה אורלית	13
רפואת הפה	61
רפואת שיניים לילדים	134
רפואת שיניים ציבורית	32
שיקום הפה	203
תת-התמחות פנים ולסתות	10

"קיים מחסור ברופאי שיניים מומחים, הניכר כמעט בכל תחומי ההתמחות, והוא חריף במיוחד בתחום רפואת השיניים לילדים", זועק דוח המבקר באותיות קידוש לבנה.

הסיבה לכך נובעת, כך על-פי הדוח, ממספרם המצומצם של המוסדות להכשרת רופאי שיניים בארץ ושל מקומות ההתמחות, וכן מהיעדר תקציב ובעיקר מהיעדר תמיכה ממשלתית בהכשרת מומחים בתחום רפואת שיניים, וזאת בשונה מהמצב הקיים ברפואה הכללית.

"יש יותר ביקוש מהיצע", מסביר ל"גלובס" גורם בכיר במערך בריאות השן באחת מקופות-החולים, המבקש להישאר בעילום-שם. לדבריו, יישור שיניים הפך ללהיט רפואי רווחי, שעוסקים בו רופאי שיניים רבים ללא התמחות באורתודנטיה".

לטענתו, הדבר מתאפשר מאחר שאין הגבלה חוקית המונעת זאת. "על-פי החוק בישראל, כל רופא שיניים עם רישיון רשאי לעסוק באורתודנטיה, גם אם לא עבר התמחות, אותה מקבלים אחרי 3.5 שנות לימוד והצלחה בבחינות משרד הבריאות.

"גם אצלנו בקופה, מטופלים לרוב מופנים לרופאי שיניים שאינם מומחים באורתודנטיה לצורך טיפול אורתודנטי. הסיבה: מתוך מאות רופאי שיניים בקופה, רק 20 מהם מומחים לאורתודנטיה. מספרם נמוך גם בגלל התעריפים הגבוהים שגובים המומחים, שגבוהים בהרבה מהתעריפים שגובים הלא מומחים".

לדבריו, בקופה חיים עם זה בשלום, מאחר שבניגוד לשתלים למשל, שם מתבצעות פעולות כמו חיתוך - מצב שלא ניתן להחזירו לקדמותו - באורתודנטיה קשה יותר לגרום נזק בלתי הפיך.

"לא נאפשר לבצע שתלים לפציינטים של הקופה אם לרופא השיניים אין התמחות כירורגית בגלל הנזק הבלתי הפיך שעלול להיגרם. באורתודנטיה, לעומת זאת, מה בסך-הכול עושים? מזיזים שיניים בהדרגה, ואם רואים שמשכו יותר מדי, אז מחזירים בחזרה, ולא קרה כלום, ולא נגרם נזק בלתי הפיך. זו הסיבה שאין לנו בעיה לעבוד עם רופאי שיניים שאינם אורתודנטים, אבל אנחנו מקפידים לעבוד עם כאלה שצברו ניסיון".

כעס באגודה האורתודנטית

באגודה האורתודנטית בישראל סבורים אחרת. "חשוב להיפגש עם מומחה לאורתודנטיה לגבי האפשרויות השונות ליישור שיניים. רק אורתודנט מומחה עבר הכשרה מיוחדת בת מספר שנים, המאפשרת לבצע יישור שיניים בצורה הטובה הבריאה והנכונה ביותר", נכתב באתר האינטרנט של האגודה.

עוד מדגישים באתר כי "מומלץ לבצע טיפול אורתודנטי אצל מומחה ליישור שיניים בעל מספר רישיון מומחה של משרד הבריאות הישראלי. רופא מומחה, שעבר מסלול הכשרה ארוך, נחשף למגוון טיפולים מורכבים ועבר את בחינות המומחיות, ייתן מענה לבעיות של המטופל".

ד"ר נפתלי ברזניאק, אורתודנט, לשעבר יו"ר האגודה האורתודנטית בישראל ומנהל מחלקת ההתמחות ליישור שיניים במרכז לרפואת שיניים של צה"ל בתל-השומר, מוסיף: "לרופא שיניים שלא התמחה באורתודנטיה אין ראייה בסיסית של המקצוע. איך אפשר להשוות את הראייה ואת הידע של רופא שיניים שהתמחה במשך 3.5 שנים באורתודנטיה, קרא אלפי מאמרים ומחקרים וצלח את בחינות המועצה המדעית ומשרד הבריאות - לאדם שלא התמחה? מובן שהראייה של האחרון מצומצמת הרבה יותר".

לדבריו, רופאי שיניים רבים שאינם מומחים באורתודנטיה, אינם חוששים וגם לא מתביישים להציג עצמם בניגוד לחוק ככאלה, ובמשרד הבריאות אין די משאבים לבדוק את כולם ולמנוע זאת.

לדבריו, ישנם גם לא מעט רופאי שיניים שאינם אורתודנטים המעבירים קורסים של סופי שבוע באורתודנטיה לרופאי שיניים אחרים: "מדובר בנקודה כאובה במיוחד, לאור העובדה שגם האגודה האורתודנטית לא יכולה לצאת בפרהסיה נגד העניין הזה, מאחר שחברים בה, בגלל עיוות היסטורי, גם כ-70 רופאי שיניים העוסקים באורתודנטיה שאינם מומחים רשמית לאורתודנטיה".

לגביהם, מחדד ד"ר ברזניאק, האגודה יצרה שתי רשימות באתר האינטרנט שלה: האחת תחת הקטגוריה חברי אגודה - מומחים ליישור שיניים ולסתות; והשנייה של רופאי שיניים שאינם מומחים תחת הקטגוריה "רופאי שיניים".

יחד עם זאת, אומר ד"ר ברזניאק, המשמש כיועץ חיצוני לשירותי בריאות כללית, ישנם לא מעט רופאי שיניים ללא התמחות באורתודנטיה שעושים טיפולים אורתודנטים ברמת ביצוע גבוהה שאינה נופלת מרמת הביצוע של המומחים: "מדובר באוטודידקטים מנוסים שלא הייתי ממהר לפסול בגלל שאין להם הסמכה פורמלית", הוא אומר.

לדבריו, קופת-חולים כללית מפנה אליו בעיקר מטופלים המלינים על טיפול אורתודנטי שקיבלו, ו"לשמחתי, יחסית אין לי הרבה עבודה - מה שמעיד בעקיפין גם על איכות העבודה של האוטודידקטים".

ומה קורה במכבידנט, רשת מרפאות השיניים של קופת-החולים מכבי? ד"ר משה גולדשטיין, האורתודנט הראשי במכבידנט: "אצלנו במכבי רוב-רובם של רופאי השיניים העוסקים באורתודנטיה הם מומחים לאורתודנטיה. ל-33 אורתודנטים יש תעודת מומחה. יש עוד מספר מצומצם שעוסקים בתחום ללא תעודת מומחה. במקרים אלה הם עברו הכשרה במוסד אקדמי מוכר בחו"ל".

40% מהילדים מיישרים שיניים

בימים בהם חיוך יפה הוא כרטיס הביקור שלנו, אין זה פלא שילדים רבים כל-כך עוברים יישור שיניים.

"כ-40% מילדי ישראל עוברים יישור שיניים באמצעות סמכים וטבעות ('גשר') מפלדת אל-חלד", אומר ד"ר ברזניאק.

לדבריו, בעידן של היום כולם רוצים להיראות במיטבם עם חיוך מושלם. "הופעה אטרקטיבית חשובה לתדמית ומשפרת את הביטחון העצמי, לכן טיפול יישור שיניים הפך פופולרי כל-כך. לעיתים הוא נועד לפתור

בעיות רפואיות, אך בעיקר בעיות אסתטיות.

"אסתטיקה, בחברה שמקבלת ומקדשת כללי יופי, היא לא דבר מיותר, ואנשים יעשו הכול כדי לסגור רווח של מילימטר בין השיניים. היום האסתטיקה הפכה לשיח הגבוה ביותר. והאמת - אין סיפוק גדול יותר מלראות ילד מחייך חיוך אסתטי, בלי להתבייש".

12-25 אלף שקל לטיפול אורתודנטי

ובישראל כמו בישראל, אסתטיקה עולה כסף - והרבה. לדברי ד"ר ברזניאק, עלות טיפול, הנמשך בין 18 ל-24 חודשים בממוצע, נעה סביב 12-15 אלף שקל. "אבל אני מכיר מומחים שגובים גם 25 אלף שקל לטיפול יישור שיניים, ואני אחד מהם. אני לא מתבייש בזה. יש לי את המומחיות ואת המוניטין המצדיקים זאת. ללא ספק זה מקצוע רווחי, אבל לא יותר משתלים למשל. שתלים הם עסק רווחי פי כמה וכמה".

וכמה זה עולה דרך קופות-החולים? עלות טיפול אורתודנטי בסיסי של לסת אחת עולה ב"כללית סמייל" לחברי מושלם פלטינום כ-3,230 שקל, ולמחזיקי מושלם זהב כ-3,680 שקל. המחיר ליישור של שתי הלסתות מזנק ליותר מ-6,000 שקל לחברי פלטינום ולכמעט 7,000 שקל לחברי מושלם זהב.

במכבידנט, יישור לסת אחת יעלה למחזיקי מגן כסף: 7,860 שקל; למגן זהב: 6,206 שקל ו-4,137 שקל למחזיקי מכבי שלי. וליישור של שתי הלסתות המחירים מזנקים ל-8,528 שקל למבוטחי מגן כסף; 6,732 שקל למבוטחי מגן זהב ו-4,488 שקל למבוטחי מכבי שלי. (ראה טבלה).

כמה עולה ליישור שיניים לילדים (עד גיל 18) במרפאות השיניים של קופות החולים? נשקלים, יולי 2015			
לאומית	מאוחדת	מכבידנט	כללית סמייל
לסת אחת לאומית כסף: 4,810 לאומית זהב: 3,865	לסת אחת חבר מאוחדת: 6,281 עדיף ושיא: 5,850	לסת אחת מגן כסף: 7,860 מגן זהב: 6,206 מכבי שלי: 4,137	לסת אחת מושלם פלטינום: 3,520 מושלם זהב: 4,212
שתי לסתות לאומית כסף: 8,278 לאומית זהב: 6,921	שתי לסתות חבר מאוחדת: 9,114 עדיף ושיא: 8,646	שתי לסתות מגן כסף: 8,528 מגן זהב: 6,732 מכבי שלי: 4,488	שתי לסתות מושלם פלטינום: 6,601 מושלם זהב: 7,428
מספר מומחים לאורתודנטי - לא נמסר	מספר מומחים לאורתודנטי - 20	מספר מומחים לאורתודנטי - 33	מספר מומחים לאורתודנטי - 25

ד"ר גולדשטיין, האורתודנט הראשי של מכבידנט, סבור כי התעריפים שהקופה גובה הם סבירים. "זה לא יקר ליישור שיניים אם לוקחים בחשבון שמדובר בתהליך שאורך כ-24 חודשים. מדובר בטיפול ארוך וממושך, שדורש השקעה גדולה בזמן ובמאמץ מצד הרופא. מצד שני, זה היה יכול להיות נחמד אם זה היה בסל הבריאות".

ד"ר מתן אביטל, מנהל מערך רפואת השיניים בקופת-חולים מאוחדת, אומר דברים דומים: "הייתי שמח מאוד אם הטיפול היה זול יותר למבוטחים או מוכר בסל הבריאות ולפיכך מסובסד. מאחר שלא כך, טיפול אורתודנטי לילדים כרוך בהוצאה כספית שהיא גבוהה יותר ביחס לטיפולי שיניים אחרים. יחד עם זאת, צריך להבין שמדובר בטיפול שנמשך כשנתיים ודורש ביקורת ומעקב של אורתודנט ולעיתים מצריך שיניים".

משרד הבריאות: "נעניש מתחזים"

תגובת משרד הבריאות: "חל איסור על מי שאינו מומחה להציג עצמו כמומחה. משרד הבריאות, אגף בריאות השן, מפקח על התחום, וכל פנייה או תלונה בנושא נבדקת לעומק ובמידת הצורך מובאת לטיפול ביחידת הדין המשמעתי במשרד הבריאות. מעטים הם המקרים המוכרים למשרד. בשנה האחרונה לא התקבלו אף תלונות בנושא זה".

עוד נמסר מהמשרד: "אין מניעה ללמוד וללמד עמיתים בתחום רפואת השיניים. רפואת השיניים היא מקצוע חופשי, ומקובל בקרב הרופאים לשתף בידע ובחידושים בתחום. יש להדגיש כי על הרופא המלמד להציג את עצמו בהתאם להכשרתו המוכרת. אכן קיים מחסור במומחים ברפואת שיניים בישראל.

"באופן כללי, התמחות באורתודנטיה מתנהלת במסגרות פרטיות, שכן גם הטיפול שהם מעניקים ניתן רובו ככולו במסגרת פרטית. מזה שנתיים משרד הבריאות מתמרץ הכשרת מתמחים ברפואת שיניים לילדים וברפואת הפה, שכן חלק ניכר מהטיפולים שהם מעניקים נמצאים בסל הטיפולים של חוק ביטוח בריאות

ממלכתי. אנו מקווים בעתיד להרחיב את התמרוץ גם להתמחויות נוספות".

באשר לתעריפי הטיפולים האורתודנטיים, נמסר ממשדד הבריאות: "טיפול שיניים ניתנים ברובם במסגרות פרטיות, ואין המשדד מפקח על מחירי טיפולי שיניים פרטיים. בנוסף לטיפולים הניתנים במסגרות הפרטיות, יישור שיניים ניתן גם במרפאות השיניים של הקופות במחירים הנמוכים מאלה של המרפאות הפרטיות ובנוסף נכלל בחלק מהקופות במסגרת הביטוח המשלים".